

417

CARDINALITIA
QVÆSTIO MEDICA
MATVTINIS AGITANDA DISPVATIONIBVS IN SCHOLIS
MEDICORVM PARISIENSIVM DIE IOVIS XI. MARTII. M. BARTHOLOMÆO
PERDVLCIS DOCTORE MEDICO MODERATORE.

An tot medendi rationes quot morborum idea.

N VLLI animantium fragilis adeo vita est, torque morbis obnoxia, quam homini. Cuius tutelæ medicam artem præfici oportuit: quæ naturæ legem semper intuita, tot hostium myriades, non verbis aut figuris, non amuletis aut sortibus, non chymicis & imposturis, sed legibus & præsijs longo vsu & ratione comprobatis depelleret. Quod medicus naturæ æmulus facile consequetur, si subiecti, affectuum, & remediorum cognitionem ritè calluerit. In subiecto tria sunt spectanda, continentia, contenta, καὶ τὰ ὁρμώμενα facultatum vehicula, & sordium pater-narum euerricula. Morbi penè sunt innumerabiles, & quinoua in dies vel indole variantur, vel sobole multiplicantur. Qui tamen in tres cohortes referuntur, intemperiem, præuam struendam, & continui solutionem. Si qua sit formæ corruptela primæ subijcitur. Alioquin omnes contrarijs præsijs ita sunt oppugnandæ, vt simplices simplicibus, mixtæ non nisi compositis propellantur.

T QV I sperare non licet morbum vllum penitus euelli posse, nisi causa eiusdem prius excindatur. Quæ cum sit triplex, euidens, antecedens, & continens, prima nihil confert ad curationem. Cæteræ fere sunt humores alibiles, excrementitij, aut contra naturam. Quorum omnium cum triplex sit vitium, triplicem quoque medendi rationem indicat. Nam defectus πρόσθεν requirit. Plethora (quæ humorum omnium & qualis redundantia est) poscit phlebotomiam, nulli ætati in magnis morbis reformidandam. Qualitatis vitium triplicem parit cacochymiam, tribus cathartico-rum generibus eximendam. Quod ad triadem symptomatum attinet, hæc omnia depulso morbo quem vt umbra corpus sequuntur, protinus euanescent.

M EDENDI ratio vniuersa quæ diuersis morborum idæis aptari debet, tribus absolvitur, remedij genere, quantitate, & vtendi ratione. Genus remedij, quod petitur ab inanimis, plantis, & animalibus, in tres classes reducitur, Pharmaciā, Dietam, & Chyrurgiam. Quæ seorsim plerumque sufficiunt: sed in morbis grauioribus omnia veluti classico excitā prodeunt in aciem, sibi-que inuicem magno subsidio succenturiantur. Pharmacia igitur ex suis veluti castris producit imprimis Ἀλλοιώματα quæ purgandos humores præparent, & intemperiem corrigant. Quibus succedunt cathartica, diuretica, & hydrotica præmittenda. Sequuntur tandem ἐνστάσια, sumpta, & admotā, quæ partes nobiles ro-borent, & vires attritas refarciant. Quod si conflietis acer fuerit Chyrurgia in subsidium accurrens, trifariam morbum aggreditur, diuidendo continuum, diuisum vniendo, & quod superfluum est eximendo. Sed nullum quod profit tam efficax remedium habet Medicina, si victus vel ei resistat, vel non opituletur.

N E c solum contrariis sed æqualibus armis pugnandum. Aliter morbus expugnari non potest, vt qui neccedat leuioribus, nec impunè à fortioribus imperatur. Quamobrem quantitatis modum nosse plurimum refert. Noscitur verò ex tribus, morbi magnitudine, viribus ægri, & subiecti conditione. Nam morbus si sit leuis, sola natura, vel diata ei curando satis est: si magnus & contumax, validum poscit remedium, non sola mole, sed viribus expendendum. Corporum varia sunt discrimina, pro tempera-mentorū & humorum dominantium, ætatum, temporum, & locorum diuersitate. Sic natura vel ætas cognāto morbo correpta vt minus periclitatur, ita mitius remedium efflagitat. Graciles ijdemque biliosi facile mouentur: crassi & melancholici contra. Sub Cane difficiles sunt medicationes. Quo ad vires vtrumque præsidium poscite earum firmitatem, sed maiorem Phlebotomia. Quod si in summa corruptione & magno morbo fatiscant, hic Epaphresis, illic Epicrasis ad hibenda. Præstat enim vtramque vacationem partiri, quam ægrum nimia vacatione in vitæ discrimen adducere.

V M igitur remedium conuenienti quantitate, modo, & ratione adhibetur, feliciter curatio succedit. Cui nihil defit si occasio ritè obseruetur. Id vero fiet si tria spectentur, morbus, eius tempus, & status virium. Ac morbum quidem omnem perpetuo abigi necessarium est, sed quouis tempore, nec commodum, nec tutum. Nam in acutis si materia turgat nunquam est procrastinandum: & si vtrumque remedium videatur ex æquo necessarium, à phlebotomia inchoandū. In Chronicis πένοντα φαρμακένειν μὴ ὀμῶ. Quanquam in principio morbi si quid sit mouendū, licet. Præstat enim invigore quiescere. Quod si febris per circuitus redierit, paroxismo inchoante vomitoria, deficiente sudorifica vtilliter præscribuntur, vt quò vergit humor ducatur. Summa vero præsidia remissionis tempore magis conueniunt. Idem sentiendum de cibo qui datus oportinè medicamentum est optimum, vt qui purgatis corporibus tutò, & iucundè medeatur. Cum autem morbus sit, vel acutus, vel diuturnus, victum ille tenuem, hic vero poscit pleniorē: sic tamen vt tantò plus cibi detrahatur, quantò morbus ad statum propius accesserit.

Ergo tot medendi rationes quot Morborum idea.

ASSEREBAT HENRICVS BLACVOD PARISINVS ANNO DOMINI 1610.

